

JANINA MARSZAŁEK

ur. 1936; Radłów

Miejsce i czas wydarzeń	Radłów, II wojna światowa
Słowa kluczowe	projekt Archiwum Historii Mówionej - opracowanie i udostępnienie online najcenniejszych zasobów, okupacja niemiecka, życie codzienne, strach

Życie w okresie okupacji

Młodzi ludzie nie zdają sobie sprawy, jak się żyło w okresie okupacji. Kiedy gospodyni, już właściwie pod koniec wojny, przechodziła w sąsiedniej miejscowości z domu do obory, nie zastąpiła latarni ze światłem, nie zaciemniła. A było w tym czasie bombardowanie Tarnowa. Niemcy już wtedy wycofywali się z tych okolic, przeczucali się w okolice Krakowa. I skończyło się to taką sytuacją, że już właściwie w ostatnich momentach wojny zginęło dziewiętnaście osób. Zrzucona bomba. Spaliły się domy, poginęli ludzie. Jako dziecku utkwił mi ten moment w kościele - dziewiętnaście sosnowych, jasnych trumien, ułożonych wzdłuż, przed ołtarzem i pogrzeb tych osób. Jedna z koleżanek, która była w nieco wyższej klasie jak my, straciła wtedy wszystkich: rodziców, siostrę. Brat jej zginął wcześniej, ponieważ brat był, wtedy się mówiło - lotnikiem i nawet jest upamiętniony w szkole dęblińskiej jako pilot, który w tym czasie już latał. A ona właśnie, jako mniejsza, najmłodsza została sama. Nie wiem nawet, kto się nią opiekował, ale szkołę średnią ukończyła. Następną rzeczą, na co w okresie okupacji trzeba było zwracać uwagę, [było to, że] nie wolno było znaleźć się w pobliżu Niemców, jeśli oni prowadzili jakieś rozmowy, bo ciągle mieli podejrzenie, że dziecko nadśluchuje. Poza tym w przeróżny sposób wywożeni byli Żydzi z Radłowa. Ostatni Żyd obwożony był bryczką po Radłowie. Jaki był cel, no myślę, że możemy się tylko domyśleć, może mu coś obiecywano. Niestety, później został wywieziony i nikt nie wie, co się z nim stało. Takich przykrych sytuacji z okresu wojny można by wymieniać [więcej].

Data i miejsce nagrania	2019-05-13, Lublin
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Redakcja	Agnieszka Piasecka
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"